

۲۰۹۹۵
۹۱۲

عصر غیبت؛ عصر قیام یا سکوت؟!

پژوهشی فقهی درباره مستندات

موضوعیت قیام در عصر غیبت

احمد تقوی

www.ketab.ir

عنوان کتاب: عصر غیبت؛ عصر قیام یا سکوت!؟

نویسنده: احمد نقوی

ناشران: کتاب جمکران، ودیبرخانه حمایت از طرح های پژوهشی معاونت پژوهش حوزه

نوبت چاپ: اول / زمستان ۱۴۰۲

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

مدیریت بازرگانی: ۰۹۱۲۱۵۱۸۱۴۹

بازرگانی کتاب: ۰۹۱۹۲۵۵۲۰۳۰

سرشناسه: نقوی، احمد، ۱۳۶۹ - Naqavi, Ahmad

عنوان و نام پدیدآور: عصر غیبت و عصر قیام یا سکوت!؟ : پژوهشی فقهی درباره مستندات ممنوعیت قیام در عصر غیبت/نویسنده احمد نقوی؛ [برای] دبیرخانه حمایت از طرح های پژوهشی.

مشخصات نشر: قم: کتاب جمکران، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری: ۳۰۴ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۳-۸۸۶-۴

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

عنوان دیگر : پژوهشی فقهی درباره مستندات ممنوعیت قیام در عصر غیبت

موضوع: محمدبن حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ق. --- غیبت

Muhammad ibn Hasan, Imam XII --- Occultation: موضوع:

موضوع: اسلام و دولت

Islam and state

ولایت فقیه

Wilayat al-faqih

اسلام و دولت -- احادیث

Islam and state -- Hadiths

شناسه افزوده: مرکز مدیریت حوزه های علمیه. معاونت پژوهش. دبیرخانه حمایت از طرح های پژوهشی

رده بندی کنگره: BP۲۲۴/۴

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۶۲

شماره کتابشناسی ملی: ۹۳۵۸۴۴۵

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

فهرست

- مقدمه ۹
- فصل اول: مفاهیم و کلیات ۱۵
- گفتار اول: مفاهیم ۱۷
- ۱. مفهوم لغوی و اصطلاحی «سکوت و اهل سکوت» ۱۷
 - ۲. مفهوم لغوی و اصطلاحی «قیام و عدم جواز قیام» ۱۸
 - ۳. مفهوم لغوی و اصطلاحی «سیاست و تحرک سیاسی» ۲۰
 - ۴. مفهوم لغوی و اصطلاحی «غیبت و عصر غیبت» ۲۲
- گفتار دوم: کلیات ۲۵
- ۱. تبیین معنای امامت و ولایت ۲۵
 - الف. امامت ۲۵
 - ب. ولایت ۳۱
 - ۲. تبیین وظیفه تشکیل حکومت اسلامی در عصر حضور ۳۹
 - ۳. اصل اولی درباره تشکیل حکومت اسلامی در عصر غیبت ۵۷
 - الف. اصل لفظی ۵۸
 - ب. اصل عملی ۷۵

فصل دوم: تحلیل روایات مورد استناد اهل سکوت در عصر غیبت ۷۷

گفتار اول: روایات دالّ بر لزوم سکوت و انتظار ۷۹

۱. روایت سدیر ۷۹ ●

۲. روایت جابر ۸۹ ●

۳. روایت ابوبصیر ۹۵ ●

۴. روایت حسین بن خالد ۹۷ ●

۵. روایت مفضل بن یزید ۱۱۰ ●

۶. روایت عبیدی ۱۱۳ ●

۷. روایت زرّ بن حُبَیش ۱۱۵ ●

۸. روایت نهج البلاغه ۱۱۸ ●

گفتار دوم: روایات مربوط به ادعای امامت ۱۲۳

۱. روایت فضیل بن یسار ۱۲۳ ●

۲. روایت سوره بن کلیب ۱۳۱ ●

۳. روایت ابن ابی یعفور ۱۳۸ ●

۴. روایت حسین بن مختار ۱۴۰ ●

۵. روایت ولید بن صبیح ۱۴۱ ●

۶. روایت طلحة بن زید ۱۴۲ ●

۷. روایت داوود بن فرقد ۱۴۴ ●

گفتار سوم: روایات مربوط به برافراشتن پرچم ۱۴۷

۱. روایت ابی بصیر ۱۴۷ ●

- ۲. روایت مالک بن اعین ۱۵۵
- گفتار چهارم: روایات دالّ بر تقیه ۱۶۵
- ۱. روایت محمد بن مسلم ۱۶۷
- ۲. روایت حسین بن خالد ۱۶۹
- ۳. روایت محمد بن عماره ۱۷۲
- ۴. روایت معمر بن خلاد ۱۷۴
- ۵. روایت هشام بن سالم ۱۷۶
- ۶. روایت حرّیز ۱۷۷
- ۷. روایت اسماعیل بن موسی ۱۷۸
- ۸. روایت انس بن مالک ۱۸۲
- ۹. روایت مؤمن طاق ۱۸۳
- ۱۰. روایت ثابت ۱۸۶
- گفتار پنجم: روایات حاکی از شکست قیام‌ها ۱۸۹
- ۱. روایت متوکل بن هارون ۱۸۹
- ۲. روایت ابی‌جارود ۲۰۰
- ۳. روایت ربعی ۲۰۲
- ۴. روایت جابر ۲۰۴
- گفتار ششم: روایات مربوط به عجله در قیام ۲۰۷
- ۱. روایت ابی‌مرهف ۲۰۷
- ۲. روایت فضل بن سلیمان ۲۱۰

- ۳. روایت حماد بن عمرو ۲۱۳
- گفتار هفتم: روایات مربوط به عدم همراهی قیام‌کنندگان ۲۱۵
- ۱. روایت عمر بن حنظله ۲۱۵
- ۲. روایت جابر ۲۱۷
- ۳. روایت ابی بکر حضرمی ۲۱۹
- گفتار هشتم: روایات مربوط به گسترش ظلم در زمین به منزله مقدمه ظهور ۲۲۳
- ۱. روایت ابو حمزه ثمالی ۲۲۴
- ۲. روایت عبدالعظیم حسنی ۲۲۹
- ۳. روایت جابر بن عبدالله انصاری ۲۳۱
- ۴. روایت عبدالله بن عمر ۲۳۴
- ۵. روایت ریان بن صلت ۲۳۶
- **فصل سوم: جایگاه قیام زید بن علی علیه السلام در کلام اهل بیت علیهم السلام ۲۴۱**
- الف. روایات نکوهش قیام زید بن علی علیه السلام ۲۴۹
- ب. روایات تأیید قیام زید بن علی علیه السلام ۲۵۷
- جمع‌بندی ادله ۲۷۱
- سخن بزرگان درباره زید بن علی علیه السلام ۲۷۴
- **نتیجه‌گیری و جمع‌بندی نهایی ۲۷۹**
- **کتابنامه ۲۸۷**

مقدمه

سیاست و حکومت از جنبه‌های اجتماعی معارف وحیانی اسلام و تشکیل حکومت و نظام سیاسی، تبلور عینی آن است. برقراری و کارآمدی ساختار حکومت دینی، نیازمند ارائه پاسخ روزآمد و راهگشا به پرسش‌های نوبه‌نو در سطوح اجتماعی است. فرهنگ اسلامی منبع بی‌کران حقایق متعالی است که هدف آن هدایت انسان به سوی سعادت و کمال حقیقی است و کشف و تبیین این حقایق رسالتی سترگ بر عهده انبیا و اولیا و پیروان راه ایشان، از جمله اندیشمندان و ارکان علمی مراکز علوم دینی است. حوزه‌های علمیه شیعی، رهاورد مجاهدت‌های علمای زمان‌شناس و ژرف‌اندیش در قرون متمادی و موظف به امتداد ابلاغ و تبیین معارف اسلامی به جوامع بشری است. این امر عظیم، پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی، چهره‌ای جهانی یافته و امروزه پاسخ‌گویی به مسائل مختلف مرتبط با نظام اسلامی، وظیفه‌ای بسیار مهم و حساس بر دوش حوزه انقلابی است.

معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه، با توجه به نقش و رسالت خویش در گفتمان‌سازی علمی و مدیریت دانش دینی در راستای مسئله‌محوری و

کشف پاسخ‌های مناسب به پرسش‌های نوین متوالی، با تاسیس «دبیرخانه حمایت از پژوهش‌های مورد نیاز حوزه‌های علمیه و نظام اسلامی» به انجام ماموریت یادشده همت گماشت. این دبیرخانه در امتداد هدف خویش، با ایجاد بیست‌وهشت گروه علمی تخصصی و برگزاری جلسات هم‌اندیشی علمی با حضور اساتید و صاحب‌نظران، اولویت‌های پژوهشی هر گروه علمی را تهیه و بخشی از فعالیت‌های دبیرخانه را در راستای پاسخ به مسائل نظام، در تعامل با دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور، در قالب هدایت پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها به سوی مسئله‌محوری عملی کرد. این امر ضمن قرار دادن آثار پژوهشی در دسترس محققان اهل قلم، بخشی از پاسخ‌های مورد توقع را تامین می‌کند.

اثر حاضر، حاصل تحقیقات یکی از دانش‌آموختگان محترم حوزه علمیه است. متن پیش‌رو، در شمار آثار تأیید شده جهت ارائه به جامعه علمی کشور قرار گرفته و توسط این دبیرخانه انتشار یافته است. دبیرخانه، ضمن تشکر از محقق ارجمند، به نقطه نظرات و آراء عالمانه اساتید و محققان ارجمند جامعه علمی در سطوح حوزوی و دانشگاهی، چشم امید دارد و برای همه تلاشگران تبیین معارف وحیانی اسلام، سعادت و توفیق روزافزون مسئلت می‌کند.

دبیرخانه حمایت از طرح‌های پژوهشی